

Sygn. akt II Cz 1781/15

POSTANOWIENIE

Dnia 09 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Tarasiuk- Tkaczuk

Sędziowie: SO Marzenna Ernest (spr.)

SO Małgorzata Grzesik

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 09 października 2015 r. w S.

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek zażalenia pełnomocnika z urzędu powódki na pkt. 2 postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2015 r., sygn. akt I C 434/15

p o s t a n a w i a

zmienić punkt 2. zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że przyznać radcy prawnemu B. Z. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 276 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

SSO Małgorzata Grzesik SSO Agnieszka Tarasiuk- Tkaczuk SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt II Cz 1781/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie I Wydział Cywilny, sygn. akt I C 434/15, na podstawie art. 203 § 1 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie (pkt 1.) oraz oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu powódki o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu (pkt 2.).

W uzasadnieniu punktu 2. postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z treścią § 1 pkt 1 oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) radcy prawnemu należy się wynagrodzenie za czynności przed organami wymiaru sprawiedliwości w wysokości odpowiadającej niezbędnemu nakładowi pracy pełnomocnika, a także charakterowi sprawy i wkładowi pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Z uwagi na powyższe, wniosek pełnomocnika z urzędu powódki Sąd uznał za bezzasadny, bowiem jedyną czynnością radcy prawnego przed sądem było cofnięcie pozwu, a nakład pracy pełnomocnika związany z wyjaśnieniem sprawy był zerowy.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie, co do pkt 2., wywiódł pełnomocnik z urzędu powódki wnosząc o jego zmianę w zaskarżonej części poprzez przyznanie pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w wysokości 1.200 zł.

W uzasadnieniu wskazano, iż niezwłocznie po ustanowieniu skarżącej pełnomocnikiem powódki wystosowano do powódki pismo z prośbą o kontakt w celu ustalenia stanu faktycznego sprawy i dalszego toku postępowania. Jednocześnie w dniu 05 czerwca 2015 r. pełnomocnik zaznajomił się z aktami postępowania sądowego bezpośrednio w sekretariacie Sądu.

Dalej podniesiono, iż w dniu 08 czerwca 2015 r. doszło do spotkania z powódką. Z kolei postanowieniem z dnia 13 maja 2015 r. komornik wydał postanowienie o umorzeniu egzekucji prowadzonej w sprawie KM 7310/10. W tej sytuacji powódka oświadczyła pełnomocnikowi, iż cofa pozew w przedmiotowej sprawie. Zgodnie z oświadczeniem powódki pozew został cofnięty pismem z dnia 09 czerwca 2015 r.

W ocenie skarżącego analiza powyższego wyklucza możliwość uznania, iż nakład pracy pełnomocnika związany z wyjaśnieniem sprawy był zerowy. Pełnomocnik dołożył bowiem należytej staranności, aby niezwłocznie zaznajomić się z aktami sprawy oraz, aby w sposób wyczerpujący poinformować powódkę o obowiązującym stanie prawnym. Podniesiono, iż w toku postępowania przed Sądem czynności pełnomocnika wcale nie ograniczyły się do cofnięcia pozwu, lecz również wiązały się z dokonaniem wglądu w akta sprawy.

Z tych względów Sąd winien był uwzględnić wniosek pełnomocnika powódki i przyznać mu koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu w kwocie wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Ponieważ w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosiła 5.088 zł, to zgodnie z § 6 pkt 4 ww. rozporządzenia Sąd winien był przyznać pełnomocnikowi powódki koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1.200 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pełnomocnika z urzędu powódki okazało się zasadne.

Instytucja pomocy prawnej jest wyjątkiem od zasady ponoszenia kosztów postępowania sądowego przez same strony. Celem przyznania prawa pomocy jest zapewnienie realizacji konstytucyjnego prawa do sądu osobom, które ze względu na brak odpowiednich środków nie są w stanie ponieść, między innymi, kosztów wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika. Pełnomocnikowi ustanowionemu na podstawie art. 118 k.p.c. należy się wynagrodzenie. Przepis § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 490), podobnie jak art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 507) stanowi, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa.

Należy podkreślić, że zgodnie z § 16 rozporządzenia wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części.

Już literalne brzmienie przywołanego przepisu wskazuje, że oświadczenie takie powinno znaleźć się we wniosku o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Oznacza to, że oświadczenie pełnomocnika o zapłaceniu lub nie opłat za wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej przyznanej z urzędu jest elementem konstrukcyjnym wniosku o przyznanie kosztów tej pomocy i zawarcie tego oświadczenia w treści wniosku warunkuje pozytywne jego rozpatrzenie. Takie stanowisko zostało ugruntowane w orzecznictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2012 r. (...) 133/11 Lex nr 1215161).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należy zauważyć, że skarżąca, zawarła wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu wraz z oświadczeniem, że koszty te nie zostały pokryte w żadnym stopniu - zgodnie z § 16 rozporządzenia - w piśmie z dnia 09 czerwca 2015 r.

W kontekście powyższego wskazania również wymaga, iż w postanowieniu z dnia 08 marca 2012 r., III CZ 11/12 (LEX nr 1162693) Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo do żądania przez stronę, która wygrała sprawę, zwrotu przez jej

przeciwnika procesowego kosztów procesu, obejmujących wynagrodzenie ustanowionego w sprawie pełnomocnika - będącego radcą prawnym - nie jest uzależnione od podjęcia przez tego pełnomocnika określonych czynności procesowych. Zatem okoliczności związane z aktywnością pełnomocnika ustanowionego z urzędu nie mogły być brane pod uwagę w kontekście możliwości przyznania pełnomocnikowi z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

Orzecznictwo co prawda dopuszcza możliwość nieprzyznania pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w sytuacji, gdy pomoc ta faktycznie nie została w ogóle udzielona lub gdy pomimo jej udzielenia nie nosiła ona cech działania profesjonalnego (tak postanowienia SN z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97 - OSNC 1998, Nr 3, poz. 40; z dnia 12 lutego 1999 r., III CKN 341/98 - OSNC 1999, Nr 6, poz. 123; z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07 - OSNC 2008, Nr 3, poz. 41; z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 699/10, OSNC-ZD 2011, zesz. C, poz. 72; uchwała SN z dnia 8 marca 2012 r., III CZP 2/12 - OSNC 2012, Nr 10, poz. 115). Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji brak jest jednak podstaw, by możliwość taką odnieść do przedmiotowej sprawy.

Dopuszczana bowiem przez orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych możliwość nieprzyznania pełnomocnikowi działającemu z urzędu kosztów pomocy prawnej z uwagi na jej jakość zastrzeżona jest, jako rozwiązanie o charakterze szczególnym i wyjątkowym, dla przypadków oczywistych - rażącej niestaranności, podjęcia czynności całkowicie nieadekwatnych do potrzeb i stanu sprawy bądź sprzecznych ze stanem prawnym. Nie ulega zaś zdaniem Sądu Okręgowego wątpliwości, iż w niniejszej sprawie pełnomocnik z urzędu podjął wszelkie niezbędne na danym etapie postępowania czynności, w tym przede wszystkim zapoznał się z aktami sprawy i zgodnie z wolą powódki złożył wniosek o cofnięciu pozwu.

Zapłatywanie Sądu I instancji, oparte na treści § 2 ust. 1 rozporządzenia, że orzekając o kosztach pomocy prawnej z urzędu sąd może skorygować ich wysokość z uwzględnieniem niezbędnego nakładu pracy pełnomocnika oraz czynności podjętych przez niego w sprawie, a także charakteru sprawy i wkładu pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, jest niezasadne. Nie uwzględnia ono tego, że koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie należą do kosztów procesu, których zasady zwrotu regulują przepisy art. 98 k.p.c. i następnych. Te przepisy odnoszą się bowiem jedynie do rozliczenia kosztów procesu poniesionych przez same strony jako koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Taką definicję ustawową kosztów procesu zawiera art. 98 § 1 k.p.c. Nie mieszczą się w niej koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jako koszty nieponiesione przez stronę i niepodlegające wzajemnym rozliczeniom pomiędzy stronami, uwarunkowanym wynikiem procesu. Oznacza to, że Skarb Państwa każdorazowo w sytuacji reprezentowania przez pełnomocnika z urzędu strony przegrywającej proces ma ustawowy obowiązek przyznania na jego wniosek, według zasad prawem przewidzianych, kosztów udzielonej tej stronie pomocy prawnej z urzędu, o ile koszty te nie zostały w żadnej części zapłacone.

W tych okolicznościach stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy niesłusznie oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu w przedmiocie przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przed Sądem I instancji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy przyznał od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie na rzecz pełnomocnika powódki kwotę 1.200 zł, którą należało podwyższyć o kwotę 276 zł stawki podatku od towarów i usług. Wysokość ww. kosztów została ustalona na podstawie § 6 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 przywołanego już wyżej rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z tych też względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSO Małgorzata Grzesik SSO Agnieszka Tarasiuk- Tkaczuk SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt II Cz 1781/15

Zarządzenia:

1. Odnotować i zakreślić;

2. Odpis postanowienia doręczyć: pełnomocnikowi powódki, pozwanemu;
3. Akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu po nadejściu zwrotnych potwierdzeń odbioru.

SSO M. E.